

12. Эмис К. Я хочу сейчас. Счастливчик Джим. – М., 1993. – 464с.
13. Carpenter H. The Angry Young Men. A Literary Comedy of the 1950s. – London: Penguin Books, 2002. – 244p.
14. Feldman G., Gartenberg M. Protest: the Beat Generation and the Angry Young Men. – London: Panther Book, 1962. – 319 p.

Анотація. У статті автор розглядає проблему типологічної спорідненості художніх програм англійської літературної групи “сердиті молоді люди” і американських “бітників”. Аналізуються спільності ідейно-естетичних позицій двох груп письменників, розглядається відповідність їх творів настроям молодіжної контркультури середини ХХ століття, висвітлюються розбіжності творчих пошуків письменників.

Ключові слова: контркультурна спрямованість, документальність, аморалізм, сексуальна революція, соціальний протест

Summary. In the following article the author considers the problem of typological correlation between fiction programs of the English literary group Angry Young Men and the American Beat Generation. Semblance of the two groups' aesthetic positions is analyzed, their works correspondence with the youth countercultural moods of the mid-twentieth century is viewed, differences in their creative writing are revealed.

Key words: counterculture direction, documentality, amorality, sex revolution, social protest.

УДК 811.111'373.611

ГЛАВАЦКАЯ Е.И.

ПРЕФИКСАЛЬНЫЕ НАИМЕНОВАНИЯ ЛИЦА В СОВРЕМЕННОМ АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ

Так как процесс языковой номинации носит антропоцентрический характер, языковое структурирование реальной действительности выдвигает на первый план многочисленную микрогруппу синтетических и аналитических номинантов, объединённых общим значением ‘человек’ [1, 415].

В составе любого языка с высокоразвитой словообразовательной системой производные слова составляют основной массив.

Вопросам членения слова на морфемы, определению отношений между мотивирующими и производными английского языка посвящены работы многих исследователей (О. Есперсен, Г. Марчанд, В. Адамс, Л. Брауэр, Р.С. Гинзбург, А.И. Смирницкий, Н.Н. Раевская, О.Д. Мешков, П.М. Каращук, П.В. Царёв, Е.Н. Бортничук и др.). Используя различные методы и подходы на основании тщательного и внимательного изучения большого фактического материала, они дают подробное описание системы английского словообразования.

Предметом нашего наблюдения послужили производные имена существительные со значением ‘лицо’ префиксального образования в современном английском языке. В данной статье мы рассматриваем смысловую соотносительность единиц мотивационных пар, словопроизводственную мощь мотиваторов, их сочетаемость с приставками, лексико-семантическую приуроченность. Фактический материал (более 130 ед.) извлечён из словарей английского языка [2].

Логика рассмотрения изучаемых единиц подчинена их продуктивности.

Анализ имеющихся в нашем распоряжении производных показывает, что наиболее продуктивна словообразовательная модель с префиксом *co-* и общим значением ‘совместности действия, состояния, положения, взаимной связи того (тех), кто назван мотивирующим словом’ (37 ед.): *co-pilot* – a pilot who shares the control of an aircraft with the main pilot: *He and his co-pilot settled down in the darkness for the long flight in the cramped cockpit*¹. (*pilot* – someone who operates the controls of an aircraft or spacecraft); *co-star* – one of two or more famous actors who appear together in a film or play: *Houston's co-star in "The Bodyguard" was Kevin Costner.* (*star* – a famous and successful actor, musician, or sports player); *co-worker* – someone who works with you and has a similar position [colleague]: *Wantz's job is to teach employees how to handle difficult bosses and co-workers.* (*worker* – someone who does a job, especially a particular type of job); *co-president* – an

¹ Текстовые иллюстрации: <http://www.thefreedictionary.com>

executive who shares the position of president with another (*president* – the highest executive officer of a company, society, university, club, etc.); *coreligionist* – someone who is a member of the same religion as you (*religionist*); а также: *co-partner, co-planner, co-accused, co-administrator, co-applicant, co-author, co-belligerent, co-creditor, co-debtor, co-defendant, co-developer, co-director, co-executor, co-guardian, co-heir, co-inventor, co-litigant, co-manager, co-mortgagor, co-obligor, co-owner, co-planer, co-prisoner, co-promisee, co-promisor, co-stipulator, co-surety, co-tenant, co-twin, co-underwriter, co-user*.

Следующую группу составляют производные с префиксом *arch-*, имеющие значение 'старший в чине, должности, звании': (10 ед.): *archbishop* – a priest of the highest rank, who is in charge of all the churches in a particular area: *As a general rule, the archbishop had sufficient political leverage to ensure success for his own monks in these disputes.* (*bishop* – a priest with a high rank in some Christian religions, who is the head of all the churches and priests in a large area); *archdeacon* – a priest of a high rank in the Anglican church who works under a bishop: *By now he had discovered what archdeacons do, and did not have to do everything himself.* (*deacon* – a religious official, in some Christian churches, who is just below the rank of a priest); *arch-enemy* – the main enemy (*enemy* – someone who hates you and wants to harm you); *archduke* – a prince who belonged to the royal family of Austria (*duke* – a man with the highest social rank outside the royal family); а ещё: *arch-deceiver, archfiend, archpriest, archrival, archimandrite, archimime* и под.

Дериваты с префиксом *super-* обозначают лицо с более высоким служебным или административным положением: *supervisor, superintendent*.

Производные в префиксом *out-* имеют значение 'лицо, пребывающее вне пределов чего-либо' (9 ед.): *outpatient* – a patient who only comes to a hospital or doctor for diagnosis and/or therapy but does not stay for the night: *An obvious candidate for inclusion in these tables is the delay between referral and first appointment in outpatient clinics.* (*patient* – someone who is receiving medical treatment from a doctor or in a hospital); *outrider* – a rider or police officer who rides on a motorcycle or horse beside or in front of a vehicle in which an important person is travelling: *A convoy of cars stretching for miles was escorted by Merseyside Police outriders.* (*rider* – someone who rides a horse, bicycle, etc.), а также: *outfitter, outgoer, outlier, outrunner, outsider, outvoter, outworker* и др.

Наименования 'лица' с префиксом *en-* имеют значение 'тот, кто обладает особенными способностями' (8 ед.): *enchanter* – someone who uses magic on people and things: *They have forgotten who they are, knowing only that they have been trapped by an evil enchanter.* (*chant* – one who chants or sings, esp. as in a choir; chorister); *enchantress* – a woman who uses magic on people and things [witch]; A woman who men think is very attractive and interesting: *Among those white-robed girls this young enchantress must have shone out like a diamond in white flax.* (*chantress* – a female chanter or singer); *enforcer* – someone whose job is to make sure people do the things they should: a law enforcer; an enforcer for a drugs gang: *As a proactive enforcer a field man must always be prepared for the unexpected.* (*forcer* – a person of influential action); а также: *encourager, engager, engraver, enslaver* и др.

Префикс *in-* встречается преимущественно в словах латинского происхождения: *inamorata* – the woman that a man loves: *His new inamorata is a 22-year-old mannequin named Jennifer;* *inamorato* – a man with whom one is in love or has an intimate relationship; *incomer* – someone who comes to live in a place: *We've lived here for 17 years, but they still see us as incomers.* (*comer* – anyone who wants to take part in an activity, especially a sporting competition); *inpatient* – a patient who stays in a hospital and stays overnight or for an indeterminate time, usually several days or weeks: *In both of these studies the control group, hospital inpatients and community controls, had unusually high smoking rates.*

Префикс *anti-* (17 ед.) передаёт общее значение 'выступающий против чего-л., враждебный чему-л.' и, присоединяясь к мотиваторам, образует антонимы к ним: *antihero* – a main character in a book, play, or film who is an ordinary or unpleasant person and lacks the qualities that you expect a hero to have: *In all fairness, Maskelyne is more an antihero than a villain, probably more hardheaded than hard-hearted.* (*hero* – a man who is admired for doing something extremely brave), ср. также: *Antichrist, antifascist, antiglobalist, antifederalist, antifeminist, antipapist, antisegregationist, anti-Catholic, anti-Semite, antisexist, antitype* и под.; а при участии префикса *pro-* образуются дериваты со значением, стоящим на полярной точке лексико-семантической парадигмы: *anti-fascist – fascist – pro-fascist, anti-communist – communist – pro-communist, anti-capitalist – capitalist – pro-capitalist*.

Наименования с префиксом *inter-* имеют значение 'лицо, взаимодействующее с другими лицами' (7 ед.): *intermediator* – a negotiator who acts as a link between parties (*mediator* – one that mediates, especially one that reconciles differences between disputants), а также: *interlocutor, interceptor, intercessor, interloper* и т.д.

Немногочисленны дериваты с приставкой *counter-* (5 ед.): *counterrevolutionary* – a revolutionary whose aim is to reverse the changes introduced by an earlier revolution; *counterspy* – a

spy working against or investigating enemy espionage; *counterfeiter* – someone who makes copies illegally.

Остальные префиксы по семантике мы сгруппировали таким образом:

– со значением временной последовательности и предшествования: *fore-* (6 ед.): *forefather* – an ancestor: *What would our forefathers have thought?* Someone in the past who did something important that influences your life today: *Two hundred years ago our forefathers established this nation.* (*father* – a male parent); *foreman* – 1. A worker who is in charge of a group of other workers, for example in a factory. 2. The leader of a jury, who announces their decision in court: *Anton hated the foreman, who was never satisfied with anyone's work.* (*man* – an adult male human); *forerunner* – 1. A person sent before or going before to announce or prepare the way for another or for something to follow; herald (*runner* – a person who runs errands, carries messages, etc., as for a bank or brokerage house); *forecaster* – someone who makes predictions of the future (usually on the basis of special knowledge) (*caster* – a person or thing that casts); *forewoman* – 1. A female worker who is in charge of a group of other workers, especially in a factory. 2. A woman who is the leader of a jury and announces their decision in court. (*woman* – an adult female person);

– со значением 'бывший': *ex-*: *ex-director* – a former *director*; *ex-champion*, *ex-President*, *ex-manager*, *ex-soldier*, *ex-prisoner*, *ex-wife*;

– со значением 'лицо, подчинённое по службе, низший чин': *vice-chairman*, *vice-chancellor*, *vice-chief*, *vice-consul*, *vice-governor*, *vice-president*, *vice-admiral*, *vice-minister*; *subeditor*, *sublieutenant*, *sub-officer*, *sub-librarian*; *under-secretary*, *underboss*, *understudy*; *pro-rector*.

Единичны производные с префиксом отрицания *dis-* (3 ед.): *disbeliever* – someone who refuses to believe (*believer* – 1. A supporter who accepts something as true. 2. A person who has religious faith), *disloyalist* (*loyalist* – one who maintains loyalty to an established government, political party, or sovereign, especially during war or revolutionary change), *dissimulator* – a person who professes beliefs and opinions that he or she does not hold in order to conceal his or her real feelings or motives (*simulator* – a person who simulates, especially an apparatus that generates test conditions approximating actual or operational conditions). Ср. также наименования лица с префиксами *by-*: *bystander* – someone who watches what is happening without taking part [onlooker]: *Several innocent bystanders were killed by the blast*; *pseudo-*: *pseudo-patriot*, *pseudo-author*; *ultra-*: *ultra-liberal*, *ultra-leftist*.

Анализ имеющихся в нашем распоряжении производных показывает, что по характеру семантической соотносительности единиц мотивационных пар производные представлены тремя группами: а) семантические объёмы производного и мотиватора равны; б) семантический объём производного шире семантического объёма мотиватора; в) семантический объём производного уже семантического объёма мотиватора.

При образовании существительных 'лица' задействованы префиксы *anti-*, *arch-*, *by-*, *co-*, *counter-*, *dis-*, *en-*, *ex-*, *fore-*, *in-*, *inter-*, *pro-*, *pseudo-*, *rear-*, *super-*, *sub-*, *ultra-*, *under-*, *vice-*. В отличие от суффиксов префиксы присоединяются уже к готовым словам – наименованиям лица. В роли мотиваторов чаще всего выступают производные по структуре существительные (*counter-revolutionary*, *co-producer*), реже – непроизводные (*rear-admiral*).

Среди изучаемых существительных больше всего производных мужского рода. Единичны производные женского рода.

Необходимость дальнейшего исследования деривационных возможностей различных групп производных *nomen agentis* английского языка очевидна. Это позволит не только выявить и описать уже имеющийся состав языка, но и представить, каким образом возможно его пополнение.

Исследование словообразовательной системы современного английского языка даёт возможность установить определённые правила и закономерности построения слов. Умение вычленив в составе слова словообразовательные элементы, определить способ его образования и словообразовательную модель, по которой оно создано, способствует сознательному и глубокому усвоению лексических единиц языка и в конечном счёте более высокому уровню овладения иностранным языком. Непрерывное развитие лексической системы языка даёт неограниченный материал для исследования.

Список использованной литературы

1. Алексеенко М. Концепт "мать" в синхронной динамике языковой картины мира // Грани слова: Сб. науч. ст. – М., 2005. – С. 782.
2. The Longman Register of New Words. М. 1990; Longman Lexicon of Contemporary English. Longman. 1981; Barnhart C.L., Steinmeitz S., Barnhart R.K. A Dictionary of New English. 1963-1972. – London, 1973.

Анотація. У статті розглядаються префіксальні іменники зі значенням особи у сучасній англійській мові. Дана структурно-семантична характеристика номінацій, намічена тематична класифікація, досліджено словотвірні можливості префіксів.

Ключові слова: найменування особи, мотиватор, похідне, префікс, семантико-структурна характеристика.

Annotation. *Derivative nouns with the meaning 'an agent' formed by prefixes in Modern English are examined in the article. The structural-semantic characteristic of units of the motivational pairs is given, the compatibility of the motivator with prefixes is investigated.*

Keywords: *an agent, motivator, derivative, a prefix, the structural-semantic characteristic.*

УДК 821. 111

Глінка Н.В.

ТЕОРІЯ ҐАСТОНА БАШЛЯРА ЯК ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ТВОРЧОСТІ Д. Г. ЛОУРЕНСА

У поглядах міфокритиків з середини ХХ століття поруч із розглядом першоелементів як світоутворюючих одиниць з'являється і розгляд впливів окремих стихій на метафорику і образність, зумовлених світовідчуттям митців. Особливу увагу привертає у цьому плані творчість французького філософа Ґастона Башляра, чия методологія досить продуктивна у царині літературних студій останнього десятиріччя (С. Аверінцев, Н. Белехова, В. Топоров). В есе "Митець на службі у стихій" філософ заявляє: "Стихії – вогонь, повітря, земля і вода, – що вже давно допомагали філософам уявляти велич світобудови, залишаються і першоначалами художньої творчості. Нехай їхній вплив на уяву здається метафоричним, але як тільки встановлюється істинна відповідність твору до космічної сили елементів, зразу з'являється враження, неначе ми знайшли основу єдності і цілісності всіх сучасних творів [цит. за: 6, 7]". Башляр відмовився від пошуку первинних образів-архетипів, бо вважав поетичну метафору вихідним пунктом, а не результатом поетичного імпульсу. Тому інтерпретація художнього тексту полягає, за Башляром, у прийнятті "певного міфологічного передіснуючого буття [6, 12]". На думку вченого, чотири стихії давньогрецької філософії стають засобами у розумінні такої першоматерії. У роботах "Психоаналіз вогню" (1937), "Вода і марення" (1942), "Марення про повітря" (1943), "Земля і марення про волю" (1947) та "Земля та марення про спокій" (1949) автор досліджує саму матерію як "оніричне ядро" літературної творчості. Такий підхід дає право вченим говорити про психоаналітичний, хоча й не компенсаторний, як у Фрейда, елемент вчення Башляра. Досить продуктивним, на нашу думку, цей погляд і для дослідження спадщини англійського митця-модерніста Д. Г. Лоуренса.

Башляр пропонував осмислювати образ у художньому творі, починаючи із його зародження у царині стихії, де він належить і письменнику, і читачеві. На його думку, певна стихія керує віруваннями, пристрастями, ідеалами, філософією протягом життя кожної людини. Тому всі чотири стихії мають своїх прихильників, і кожна з них – це неначе система поетичної вірності. Розглядаючи ці системи стосовно творчості Д. Г. Лоуренса, будемо використовувати термін "міфологема" (а не "архетип" Юнга або "марення" Башляра), маючи на увазі всеохопну парадигму міфопоетичного образу.

Для Башляра є закономірним шлях від метапсихологічного до прапсихологічного, від метапоезії до прапоезії, яку він називає "абсолютним художнім простором", "первинним поетичним існуванням". Найпродуктивнішим методом дослідження художньої творчості науковець називає феноменологію, бо, на його думку, митці – природжені феноменологи. Поетичний досвід має свою власну динаміку, свою власну "безпосередню онтологію". У своїй пенталогії про оніричне осмислення літератури Башляр пропонує певну типологію письменників за ознакою їхніх уподобань щодо природних стихій, і Лоуренса він називає письменником землі. На нашу думку, визначення Лоуренса лише як "земного" автора є певним обмеженням його образного потенціалу. Необхідно, найперше, вказати на зображення автором дуалістичної природи першостихій і створення цілісної міфологічної картини світу через міфологеми води, вогню, повітря і землі.

У дослідженні "Вода і марення" (1942) Башляр говорив про воду як найбільш гомологічну, постійну стихію, що "символізує приховані, прості і приборкуючі сили людини [2, 22]". Подібне ставлення до міфологеми води знаходимо також у дослідженні М. Еліаде "Трактат по історії релігії" (1948). Розглядаючи символіку вод, міфолог визначає воду як "принцип нерозрізненого